

با حضور ما مربیان، این معلمان جوان در کنار خود اشخاصی را دارند که می توانند به آنها اعتماد کنند و دیگر این احساس را ندارند که در برابر کوه چالش ها کاملاً تنها اند.

داشتن مربی در مکتب باعث یادگیری بهتر می شود

سه سال قبل، خانم گیتا که جدیداً فارغ التحصیل شده بود، درباره آغاز کارش در یک مکتب در مزارشریف ولایت بلخ خیلی شور و شوق داشت. پس از گذران آموزش به عنوان معلم ریاضی در انستیتوت تربیه معلم، وی عقیده داشت که با تدریس خوب، برای شاگردانش یک آینده بهتر را به ارمغان می آورد.

اما فقط پس از چند هفته گیتا به خاطر می آورد که او چقدر با واقعیت دست و پنجه نرم می کرد: «صنف بسیار کوچک است و شمار شاگردان زیاد. برخی از آنها واقعا به سرعت می آموزند اما بعضی ها هم هستند که باید همه چیز را برای شان چند بار تکرار کنم تا درس در ذهن شان بنشیند. اگر من همه چیز را فقط یک یا دو بار به این کودکان توضیح بدهم، آنها قادر نخواهند بود تا جمع اعداد را انجام دهند. من برای این گونه دشواری ها هیچ آماده نبودم و واقعا شروع به مبارزه کردم.»

گیتا به گونه فزاینده ناامید شد. ولی سال گذشته، استاد زبان دری، مومنه، مربی گیتا شد. مومنه یک آموزگار مجرب است که در این مسلک برای مدت ده سال کار کرده است. مومنه می تواند کاملاً ناامیدی همکار جوانش را درک نماید زیرا خودش نیز زمانی که نخست به معلمی آغاز کرد، مجبور بود با دشواری های مشابهی مقابله نماید. از این رو، وقتی سر معلم او از وی تقاضا کرد که به صفت مربی، معلمان را آموزش دهد، وی این پیشنهاد را با خوشنودی پذیرفت. «من از تمام نگرانی ها و نیازمندی های معلمان در زمان آغاز کارشان آگاهی داشتم. ولی آموزش مربی گری به من آموخت که چگونه به این افراد جوان راهنمایی ای را که نیاز دارند، ارایه بدهم. به گونه مثال، در جریان آموزش ما در این باره صحبت کردیم که اعتمادسازی با معلمان جدید، تشویق آنها و حمایت از آنها چقدر مهم است.» تا کنون بیش از ۱۵۰ معلم در این دوره آموزشی پنج روزه اشتراک ورزیده اند. مومنه همچنین آموخته است که چگونه درباره دروس انفرادی با همکاران جوان خویش صحبت نماید و اجراءات آنها را با ایشان مورد بررسی قرار دهد. هنگامی که یکی از آموزندگان از او مشورت می خواهد، وی غالباً می رود و در جریان درس می نشیند. وقتی درس تمام شد، او یکجا با آموزنده خویش درباره درس می اندیشد و در مورد این که چه چیز خوب گذشت و چرا چیزهای دیگر مطابق برنامه عملی نشد، بحث می کند. مومنه که در رشته معلمی تجربه کافی دارد، به صورت واضح می گوید: «من به معلم نمی گویم که یک چیز درست یا نادرست است. در عوض، ما یکجا نقاط ضعف را مرور می

کنیم. من فکر می‌کنم این رویکرد به من اجازه می‌دهد که تجربه ام را انتقال بدهم و معلمان جدید را قادر سازم که در یک مدت زمان کوتاه به معلمان واقعاً خوب تبدیل شوند.»

حکومت آلمان در عرصه اصلاح و بهبود تعلیمات ابتدایی از سال ۲۰۰۵ بدینسو به افغانستان کمک می‌کند. برنامه مربی‌گری بخشی از این همکاری به شمار می‌آید. طی این برنامه کارشناسان مجرب عرصه آموزش آماده می‌شوند تا همکاران جوان خویش را راهنمایی و حمایت کنند. آنهایی که تازه از آموزش معلمی فارغ می‌شوند، فاقد تجارب عملی‌اند و واقعاً نمی‌دانند که دروس خویش را چگونه به شکل درست آماده سازند، با شاگردان اخلاک‌گرا چگونه برخورد کنند یا شاگردان خویش را چگونه تشویق نمایند. مومنه می‌گوید: «با حضور ما مربیان، این معلمان جوان در کنار خود اشخاصی را دارند که می‌توانند به آنها اعتماد کنند و دیگر این احساس را ندارند که در برابر کوه چالش‌ها کاملاً تنها‌اند. آنها می‌توانند همه چیز را بپرسند.» گیتا پس از سکوت ابتدایی‌اش، اکنون به مومنه کاملاً اعتماد دارد. این معلم جوان به زودی آموخت که وی یگانه کسی نیست که نمی‌داند طرز‌العمل‌های اداری مکتب چگونه کار می‌کند یا برای آمادگی درست درس به چه نیاز است و کدام شیوه‌های آموزشی در کدام موضوعات باید استفاده شوند - فهرستی که ممکن است پایانی نداشته باشد. به نظر مومنه، این یک امر کاملاً طبیعی است: «در روند آموزش، همه چیز نظری است. شیوه مشاهده و ارزیابی شاگردان و تحریک شور و شوق آنها به یادگیری چیزهایی نیست که شما در جریان آموزش آنها را بیاموزید. شما برای آن به تجربه نیاز دارید. به همین دلیل من فکر می‌کنم این خیلی خوب است که من می‌توانم تجربه خویش را با معلمان جوان شریک سازم.»

مومنه حداقل دو بار در هفته با چهار تن از آموزندگان خویش گفتگو می‌کند - او علاوه بر گیتا سه معلم زن جوان دیگر را نیز آموزش می‌دهد. در جریان این نشست‌ها زنان تجارب خویش را باهم شریک می‌سازند، درباره مشکلاتی که با آن مواجه‌اند بحث می‌کنند و راه حل‌ها را جستجو می‌کنند. گیتا به چند ماه اخیر برنامه مربی‌گری نظر می‌افکند: «هر زمانی که من پرسش‌ها یا مشکلاتی داشته باشم، می‌توانم به مومنه مراجعه‌نمایم، حتی وقتی که ما جلسه‌ای را برنامه‌ریزی هم نکرده باشیم. تا کنون وی همیشه توانسته است به من کمک کند. یکی از خوبی‌های دیگر این برنامه این است که من آموزندگان دیگر مومنه را نیز خیلی خوب شناختم. ما رابطه‌های خوب کاری را ایجاد نموده‌ایم و غالباً یکدیگر را یاری می‌رسانیم.»

سال انتشار: 1396

برنامه: حمایت از تعلیمات ابتدایی و ثانوی در افغانستان (BEPA)

هدایت دهنده: وزارت همکاری اقتصادی و توسعه آلمان (BMZ) | اداره توسعه و همکاری سویس (SDC)

اداره همکار: وزارت معارف افغانستان

سازمان تطبیق کننده: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ولایات: بدخشان، بلخ، کابل، کندز، سمنگان، تخار

هدف برنامه: ایجاد شرایط برای بهبود کیفیت تعلیمات ابتدایی و ثانوی

زمان: جون ۲۰۰۵ – اکتوبر 2019